

A Trump-adminisztráció tagjainak és Trump várható gazdaságpolitikájának bemutatása

2017. január 30.

MAGYAR NEMZETI BANK

Készítette:

Látta:

Jóváhagyta:

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A frissen megalakult Trump-adminisztráció összetétele nehezen előrejelezhető irányvonalat eredményezhet az amerikai gazdaságpolitikában, Trump stábjában ugyanis egymástól jelentősen eltérő ideológiai háttérű és gazdaságpolitikai irányultságú tagok is helyet kaptak.

Így például Trump Peter Navarrót, a szabadkereskedelem-szkeptikus, Kína-ellenes közgazdászt nevezte ki az újonnan felálló Nemzeti Kereskedelmi Tanács (National Trade Council) élére, emellett kereskedelmi miniszterének Wilbur Ross Jr. New York-i bankárt nevezte ki, aki osztja Navarro és Trump külkereskedelemmel kapcsolatos nézeteit. Következésképpen **a Kína-ellenes kereskedelempolitika várhatóan meghatározó szerepet fog betölteni az új kormány hosszú távú gazdasági programjában.** Az új kabinet gazdaságpolitikájának meghatározásában szerephez jutó National Economic Council vezetőjének viszont Trump a Goldman Sachs Group vezérigazgatóját, Gary Cohn-t nevezte ki, aki - figyelembe véve, hogy regisztrált demokrata szavazó - ideológiailag nem tekinthető összeegyeztethetőnek a Kína-ellenes külkereskedelmi stratégiával. **A tanácsadók egymással ellentétes gazdasági nézetei jelentősen ronthatják az új elnök gazdaságpolitikájának kiszámíthatóságát.**

A helyzeten nem javít, hogy maga **Trump is többször változtatott álláspontján jelentős gazdasági kérdésekben.** A kiszámíthatatlanság ékes példája, hogy a Fehér Ház költségvetési igazgatójának azt a republikánus Mick Mulvaney-t jelölte, aki köztudottan a szigorú fiskális politika híve, és már novemberben (Trump megválasztása után) hangot adott szkepticizmusának az új elnök által meghirdetett infrastrukturális beruházások gazdaságösztönző hatásait illetően. Az új elnök gazdaságpolitikájának gerincét a közel **ezermilliárd dolláros infrastrukturális beruházási program** mellett egy **jelentős adóteher-könnyítés** képezi. A bejelentett fiskális lazítás az amerikai növekedési kilátások és inflációs várakozások emelkedését eredményezheti. A növekvő inflációs környezetben a Fed várhatóan **kamatemelésre kényszerül**, amely ceteris paribus, az amerikai államadósság kamatterheinek növekedésével, a dollár erősödésével és az amerikai export helyzetének romlásán keresztül a **külkereskedelmi mérleg hiányának** súlyosbodásával járhat majd együtt. Mindemellert **komoly ellentét** alakulhat ki a kormányzat céljait támogató magasabb inflációra és gyengébb árfolyamra való törekvés, illetve a Federal Reserve kettős mandátumában rögzített árstabilitási célok között.

Az új amerikai kormány gazdaságpolitikájához képest az új **amerikai külpolitika** várható alakulása talán könnyebben megjósolható. Rex Tillerson külügyminiszter-jelölt személye és Trump orosz kapcsolatai miatt **az -amerikai-orosz viszony várhatóan jelentősen javulni fog** a republikánus elnök ciklusa alatt. Az oroszok felé történő nyitás során az új kabinet már idén enyhíthet az Egyesült Államok vezetésével 2014-ben bevezetett gazdasági szankciókon. Ezzel éppen ellentétes irányt vehet az USA Kínához fűződő viszonya. A már említett Kína-ellenes kereskedelempolitika mellett az új külügyminiszter-jelölt **elítélte Kína Dél-kínai tengeren tanúsított „agresszív” terjeszkedését.** A jelölt haditengerészeti blokáddal gátolná meg Kínának a kínaiak által épített mesterséges szigetekhez való hozzáférését. A Kína-USA viszonyt az is súlyosbíthatja, hogy a globális kilátásokban meghatározó szerepet fognak játszani Kína globalizációs törekvései, szemben az amerikai kormány protekcionista nézeteivel. Kérdéses ugyanakkor az új kabinet **NATO-val** kapcsolatos jövőképe: az USA új vezetése egyelőre elköteleződését fejezte ki az együttműködés irányában, ugyanakkor csökkentené a szövetségben betöltött amerikai szerepvállalást annak magas költségei miatt.

Tartalomjegyzék

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	2
1. A Trump-kabinet	5
1.1. A Fehér Ház munkatársai	5
1.1.1. Kabinetfőnök	5
1.1.2. Nemzetbiztonsági tanácsadó	5
1.1.3. Kommunikációs igazgató	5
1.1.4. Sajtószóvivő	6
1.1.5. Kereskedelem- és iparpolitikai tanácsadó	6
1.1.6. Főtanácsadók	6
1.2. A kormány	7
1.2.1. Védelmi miniszter	7
1.2.2. Pénzügyminiszter	8
1.2.3. Legfőbb ügyész	8
1.2.4. Kereskedelmi miniszter	9
1.2.5. Munkaügyi miniszter	9
1.2.6. Oktatási miniszter	10
1.2.7. Egészségügyért és humánszolgáltatásokért felelős miniszter	10
1.2.8. Külügyminiszter	10
1.2.9. Belbiztonságért felelős miniszter	11
1.2.10. A Nemzeti Hírszerzés igazgatója	11
1.2.11. Energiaügyekért felelős miniszter	12
1.2.12. Lakásügyi és városfejlesztési miniszter	12
1.2.13. Közlekedésügyi miniszter	12
1.2.14. Belügyminiszter	13
1.2.15. Mezőgazdasági miniszter	13
1.2.16. Veteránügyekért felelős miniszter	13
1.2.17. Az Office of Management and Budget (OMB) igazgatója	13
1.2.18. Az Environmental Protection Agency (EPA) vezetője	14
1.2.19. A CIA elnöke	14
1.2.20. ENSZ nagykövet	14
1.2.21. Amerikai kereskedelmi megbízott	14
1.2.22. KKV-megbízott	15
2. Gazdaságpolitika	15
2.1. Infrastrukturális beruházások	15
2.2. Adóreform	15
2.3. Monetáris politika	17
2.4. Deregularizáció	18
2.4.1. A Republikánus Párt Dodd-Frank Act ellenessége áttérjedt az FSC-re	18

2.4.2. Környezetvédelem és energetika.....	18
2.5. Külkereskedelem	19
2.5.1. Kína	20
2.5.2. Csendes-óceáni Partnerség (TPP)	20
2.5.3. North-American Free Trade Agreement (NAFTA).....	20
2.6. Migráció.....	21
2.7. Az intézkedések várható hatásai	22
2.7.1. Növekedési kilátások	22
2.7.2. Költség és kereslet oldali infláció	22
2.7.3. Reálkamatok várható alakulása	23
2.7.4. Államháztartás helyzetének várható alakulása.....	24
3. Külpolitika	24
3.1. Európai Unió	24
3.2. Észak-Korea	25
3.3. Izrael	25
3.4. Kína	25
3.5. Kuba.....	26
3.6. NATO	26
3.7. Oroszország	26
3.8. Szíria, ISIS.....	27
4. Trump 100 napos akcióterve	27
5. Trump beiktatási beszéde	28

1. A TRUMP-KABINET

1.1. A Fehér Ház munkatársai

1.1.1. Kabinetfőnök

Reince Priebus

Reince Priebus 44 éves jogász, politikus. 2011-től az Amerikai Egyesült Államok Republikánus Pártja országos vezetőségének, a Republikánus Nemzeti Bizottságnak (*Republican National Committee, RNC*) az elnöke, ezt megelőzően a bizottság vezető jogtanácsosa valamint a Republikánus Párt wisconsini szervezetének elnöke. Priebus maga mögött tudja a párt „establishment”¹ ágának – köztük Paul Ryan házelnök és Mitch McConnell szenátusi vezető – támogatását. Kinevezését 2016. november 13-án jelentették be hivatalosan.²

1.1.2. Nemzetbiztonsági tanácsadó

Michael Flynn

Az amerikai hadsereg 59 éves nyugalmazott altábornagya, aki 2012 és 2014 között a Védelmi Hírszerző Ügynökség igazgatója volt. Korábban a Nemzeti Hírszerzés aligazgatójaként Irakban és Afganisztánban szolgált, tapasztalata meghatározó részét csatatéren szerezte. A pozíciót Donald Trump 2016. november 17-én ajánlotta föl számára, ezt követően azonnal felerősödött az ellenzők táborának hangja, akik kétes pentagoni múltja, valamint impulzív vezetési stílusa miatt kritizálják. Habár Flynn erőteljesen kritizálta Hillary Clintont annak e-mail botránya miatt, közben őt is többször vonták katonai vizsgálat alá minősített információk kiszolgáltatása miatt, jóllehet állítása szerint neki volt engedélye azok megosztására. Flynn problémás az Oroszországgal kapcsolatos ellentmondásos megnyilvánulásai miatt is: egyik oldalról úgy tűnik, osztja az új amerikai elnök orosz kapcsolatok javítására irányuló elképzelését, másrésztől azonban durva kritikát is megfogalmazott már Putyin elnök szíriai fellépésével vagy az orosz államfő Egyesült Államokkal való együttműködési szándékával kapcsolatban.³

1.1.3. Kommunikációs igazgató

Jason Miller

Donald Trump elnökválasztási kampányának kommunikációs főtanácsadóját (aki 2008-ban Rudy Giuliani kampánystábjának is tagja volt), Jason Millert nevezte meg a Fehér Ház kommunikációs igazgatói tisztségének várományosaként. Miller azonban néhány nappal karácsony előtt családi életére hivatkozva visszalépett a pozíció elfogadásától.⁴ Az ezt követően megjelent hírek azonban már azt taglalták, hogy Miller nem várandós felesége megóvása, hanem pikáns szexbotránya miatt lépett vissza.⁵ Egyes

1 Az „establishment” kifejezés a hivatásos politikusokra utal a Trumphoz hasonló politikai kívülállókkal szemben.

2 <http://edition.cnn.com/2016/11/13/politics/donald-trump-reince-priebus-white-house-chief-of-staff/index.html>

3 <http://edition.cnn.com/2016/11/16/politics/michael-flynn-donald-trump-national-security-adviser/>

4 <https://www.nytimes.com/2016/12/24/us/politics/jason-miller-trump-white-house-communications-director.html>

5 <http://www.dailymail.co.uk/news/article-4064608/Donald-Trump-s-communications-director-Jason-Miller-quits-amid-sex-scandal-rumors.html>

források szerint Jason Miller visszalépésével az eredetileg a sajtószóvivői posztra felkért Sean Spicer látja majd el a kommunikációs igazgatói feladatokat.

1.1.4. Sajtószóvivő

Sean Spicer

45 éves politikai stratégia, aki 2011 óta a Republikánus Nemzeti Bizottság stratégiai és kommunikációs vezetője, egyben a leghosszabb ideig szóvivői pozíciót betöltő személy a bizottságnál.

Ugyan Donald Trump eredetileg a Fehér Ház sajtószóvivőjének kérte föl, egyes források szerint Jason Miller visszalépésével ő kaphatja majd meg a kommunikációs igazgatói pozíciót.⁶

1.1.5. Kereskedelem- és iparpolitikai tanácsadó

Peter Navarro

A kaliforniai University of California-Irvine közgazdaságtan és közpolitika professzora. Számtalan könyv szerzője, melyek közül a legismertebb a *Death by China*, amely a Kína által hatékonyan folytatott gazdasági háborút ismerteti, és amely bevallottan nagy hatást gyakorolt Donald Trumpra.

Megbízását szakértők egyértelmű üzenetnek tartják azzal kapcsolatban, hogy Donald Trump át kívánja alakítani a világ két legnagyobb gazdasága közötti kapcsolatokat. Trump a kampánya során ígéretet tett arra, hogy megválasztása esetén árfolyam-manipulátornak nyilvánítja Kínát, amelytől a

kereskedelmi szabályok sokkal szigorúbb betartását várja majd el, és amennyiben szükséges, kész akár 45%-os vámot is kivetni a kínai termékekre. Navarrót „látnoknak” nevezte, aki olyan kereskedelempolitikát alakítana ki, amely képes a külkereskedelmi hiány csökkentésére, a növekedés serkentésére, és eredményes lehet a munkahelyek külföldre telepítésével szemben.⁷

1.1.6. Főtanácsadók

Steve Bannon

A jobboldali Breitbart News 64 éves tulajdonosa és ügyvezető elnöke 2016 augusztusában lépett vissza a hírhálózat körüli operatív teendőktől azért, hogy Donald Trump elnökválasztási kampányát vezesse. A médiavilág ellentmondásos személyisége Donald Trump falépítési tervének egyik lelelkesebb támogatója, ami miatt több jogvédő szervezet is szívesen látná őt a Fehér Házon kívül.

Bannon az 1970-es évek végén és az 1980-as évek elején hét évig szolgált a haditengerészetnél, majd a Goldman Sachs-nál lett befektetési bankár, ahonnan néhány kollégájával kiválva megalapította a Bannon & Co. nevű, kifejezetten médiafinanszírozásra szakosodott „butikbankot”. Pénzügyi kapcsolatrendszere felhasználásával film- és médiaipari producer lett Hollywoodban.

⁶ <http://www.politico.com/blogs/donald-trump-administration/2016/12/jason-miller-backs-out-of-trump-white-house-job-232962>

⁷ <https://www.nytimes.com/2016/12/21/us/politics/peter-navarro-carl-icahn-trump-china-trade.html>

A Breitbart News 2007-es indulásakor alapító tag, majd a névadó Andrew Breitbart 2012-es halála óta – egészen 2016. augusztusi visszalépéséig – a cég ügyvezető elnöke volt.

Jared Kushner

A 35 éves milliomos apósághoz, Donald Trumphoz hasonlóan nem rendelkezik politikai tapasztalattal, kinevezéséig ingatlanfejlesztéssel és lapkiadással foglalkozott. A New York-i Trump Tower-től mindössze néhány háztömbnyire található a saját tulajdonú felhőkarcolója, és mindössze 25 éves volt, amikor megvásárolta a jobb napokat is megélt New York Observer lapot.

Kushner holokauszt-túlélők leszármazottja, édesapja New Jersey-i ingatlanmogul, aki a rossznyelvek szerint 2,5 millió dollár adományozásával juttatta gyenge osztályzatai ellenére is a Harvardra fiát. Az idősebb Kushner az amerikai ingatlanpiac ellentmondásos alakja. A 2000-es évek közepén Chris Christie akkori államügyész – 2016-ban pedig republikánus elnökjelölt aspiráns – képviselte a vádat, amely nyomán az idősebb Kushner börtönbüntetést kapott adócsalás, illegális kampány hozzájárulás valamint tanú befolyásolása miatt. A rossznyelvek szerint ezért nem Christie, hanem Mike Pence lett Donald Trump alelnökjelöltje.⁸

Kushner 2009-ben vette feleségül Donald Trump idősebb lányát, Ivankát, akivel három gyermeket nevelnek.

1.2. A kormány⁹

1.2.1. Védelmi miniszter

James Mattis tábornok

A 66 éves nyugalmazott tábornok egyike napjaink legismertebb katonai vezetőinek és stratégáinak. Négy évtizedes tengerészgyalogosi tapasztalattal generációja egyik legtekintélyesebb katonája. Alezredesként részt vett az öbölháborúban, ezredesként szolgált Afganisztánban és az iraki háború dandártábornoka volt. Keménysége mellett művelt is és ugyanezt követeli meg katonáitól is. Intellektusa elismeréseképpen

2007-től ő vezette az amerikai hadsereg költségeinek racionalizálásával és a prioritások újragondolásával megbízott Egyesített Erők Parancsnokságát (U.S. Joint Forces Command); 2010-től kezdődően, 2013-ban történt nyugalmazásáig pedig a hat regionális parancsnokság közül a Középső Parancsnokságot (U.S. Central Command) vezette, amely az iraki és az afganisztáni hadszínterek irányításáért, valamint a szíriai, iráni és jemeni területeken zajló műveletekért felelt.

A vele szemben megfogalmazott legfőbb kifogás éppen az, hogy – házastárs és gyermek nélküli – vérbeli katona kerülne a minisztérium élére, ahol viszont elsősorban politikai kompetenciákra van szükség, és arra, hogy civil kontroll alatt működjön a hadsereg. Éppen emiatt tiltják az Egyesült Államok törvényei aktív tábornokok miniszteri kinevezését; visszavonulásukat követően legalább

⁸ <http://www.bbc.com/news/world-us-canada-37986429>

⁹ <http://edition.cnn.com/interactive/2016/11/politics/new-cabinet/>

hét évnek kellene eltelnie védelmi miniszteri kinevezésükig. E szabálynak Mattis nem felel meg, a törvényhozás azonban felmentheti a követelmény teljesítése alól.^{10,11}

1.2.2. Pénzügyminiszter

Steven Mnuchin

Az 54 éves Steven Mnuchin 2016 májusában csatlakozott Donald Trump kampánystábjához. Mnuchin a University of Yale-en szerezte diplomáját, majd 17 éven át a Goldman Sachs szenior menedzsere, partnere és befektetője volt. A pénzügyi válság alatt megvásárolta a lakáshitelezésbe belebukott IndyMac-et, amelynek átstrukturálásával létrehozta a OneWest Bankot, majd eladta azt. 2003-ban Soros György a kockázatos hitelek megvásárlására létrejövő vállalatának fejlesztésével bízta meg. A milliárdos üzletember támogatásával – és korábbi két kollégájával a Goldman Sachstól – kiegészítő üzleti befektetésként kezdett hollywoodi filmek finanszírozásába 2004-ben. Azóta számos kasszasiker köthető a nevéhez.¹²

Mnuchin korábban több politikai jelölt kampányát is támogatta mind a Demokrata Párt, mind pedig a Republikánus Párt köreiből. (Adakozott Hillary Clinton 2008-as szenátusi kampánya, Barack Obama szenátusi majd pedig elnökjelölti kampánya és Charles Schumer demokrata vezető szenátusi kampánya számára is.)

1.2.3. Legfőbb ügyész

Jeff Session

A 70 éves Jeff Session képviseli Alabama államot a Szenátusban már 1997 óta. A szenátorok közül elsőként támogatta Donald Trump jelölését, majd a később megválasztott elnök elsőszámú helyettesekét járta az országot. Sokan őt várták alelnökjelöltnek is. Korábban jelölték már szövetségi bírónak, ám akkor – rasszista megnyilvánulások vádja miatt – nem nyert szenátusi megerősítést. Az átfogó bevándorláspolitikai reform egyik leghevesebb ellenzője.

Session ügyvédként kezdte karrierjét, majd 12 évig ügyész, 1995-től pedig Alabama államügyésze volt egészen 1997-es szenátori kinevezéséig. Session a feszes fiskális politika híve, és e határozott álláspontot képviseli a Szenátus Költségvetési Bizottságában is. Tagja még – többek között – a Szenátus Igazságügyi Bizottságának, Fegyveres Szolgálatok Bizottságának, valamint a környezetvédelemért, közművekért és középületekért felelős testületének is.¹³ A megbízatás sajátossága, hogy betöltője az Igazságügyi Minisztérium vezetője is egyben.

10 Erre a történelem során egyszer, 1950-ben, George C. Marshall kinevezésekor volt példa.

11 <http://heavy.com/news/2016/12/why-does-james-mad-dog-mattis-need-waiver-donald-trump-defense-secretary-pentagon-george-marshall-gillibrand/>

12 <http://www.telegraph.co.uk/business/2016/11/30/steven-mnuchin-man-went-goldman-sachs-us-treasury-secretary/>

13 <http://www.sessions.senate.gov/public/index.cfm/biography>

1.2.4. Kereskedelmi miniszter

Wilbur Ross

Wilbur Ross 79 éves befektető, egykori bankár, aki elsősorban nehéz helyzetbe került acél-és szénipari társaságok, telekommunikációs valamint textilipari cégek újrastrukturálásával tett szert ismertségre, de számos egyéb érdekeltséggel is rendelkezik világszerte. Amellett, hogy milliárdos üzletember – akinek vagyonát a Forbes 2014-ben 2,9 milliárd dollárra becsülte – ismert műgyűjtő is. 150 millió dollárra becsült kollekciónak darabjai a szürrealizmustól a kortárs művészetig széles spektrumot ölelnek fel.

Wilbur New Jersey-ben nőtt fel, értelmiségi családban. Ügyvéd édesapja nyomdokaiba lépve a Yale-en szerzett alapidiplomát, majd a Harvardon MBA fokozatot. Az 1970-es évek végétől 25 éven át a Rothschild Inc. fizetésektelenségi- és restrukturálási tanácsadója. Itt találkozott először Donald Trumppal, akinek New York-i ingatlanbefektetései az 1980-es években megfeneklettek és Atlantic Cityben található kaszinói is finanszírozási gondokkal küzdöttek.¹⁴ A 2000-es években hozta létre a WL Ross & Co-t, 450 millió dollárral.¹⁵

Ross hosszú ideig a Demokrata Párt regisztrált szavazója volt. Bill Clinton elnöksége alatt az Amerikai-Orosz Befektetési Alap elnökségének tagja. Rudy Giuliani New York-i polgármestert privatizációs tanácsadóként segítette, de csak 2011-től támogatja a Republikánus Párt szervezeteit és jelöltjeit. A Brookings Institutions kuratóriumának tagja,¹⁶ részt vesz a Yale School of Management tanácsadótestületében és 10 millió dollárral támogatta az egyetem felújítási munkálatait.¹⁷

1.2.5. Munkaügyi miniszter

Andrew Puzder

66 éves jogász, aki 2000 óta a Carl's Jr. és Hardee's gyorséttermek vezérigazgatója. Irányítása alatt a testvérmárkák pozitív fordulatot vettek, ugyanakkor több vád is érte a céget munkaügyi szabályok megsértése valamint szexista reklámok miatt.

Puzder hevesen kritizálta a minimálbér jelentős mértékű emelésére irányuló törekvéseket, ellenezte a túlóradíjra jogosult munkavállalók körének bővítését és az Obamacare néven ismertté vált egészségbiztosítási reformot. Amennyiben miniszterként ezen nézeteit juttatja majd érvényre, az Obama adminisztrációval élesen ellentétes irányt vesz majd a szakpolitika.¹⁸

14 <http://philosophyofmetrics.com/how-rothschild-inc-saved-donald-trump-freedom/>

15 <https://www.thestreet.com/story/10298815/1/wilbur-ross-sells-out.html>

16 <https://www.brookings.edu/about-us/board-of-trustees/>

17 <http://news.yale.edu/2016/12/05/three-yale-alums-among-trump-s-cabinet-picks>

18 https://www.washingtonpost.com/news/get-there/wp/2016/12/08/trump-names-andrew-puzder-a-fast-food-ceo-and-critic-of-substantially-raising-the-minimum-wage-to-head-the-labor-department/?utm_term=.34d06147dad3

1.2.6. Oktatási miniszter

Betsy DeVos

59 éves, a Republikánus Párt prominens tagja, michigani szervezetének egykori elnöke. Hosszú ideje elkötelezett az oktatásügy mellett, részt vesz több, e területen aktív szervezet vezetésében. Szenátusi meghallgatásán Elizabeth Warren szenátor – aki a Demokrata Párt egyik véleményvezére – élesen kritizálta DeVos tapasztalatlanságát és leplezetlenül fejezte ki abbéli kételyeit, hogy a miniszterjelölt a szükséges rutinnal irányít-e majd többmilliárd dolláros projekteket, ismeri-e a diákhitellel rendelkező hallgatók problémáit, vagy – kizárólag magániskolákban tanulva és gyermekeit ott taníttatva –, egyáltalán tisztában van-e azzal, hogy milyen egy állami oktatási intézmény.¹⁹

Donald Trump 20 milliárd dolláros szövetségi iskolaprogramot hirdetett kampánya során.²⁰

1.2.7. Egészségügyért és humánszolgáltatásokért felelős miniszter

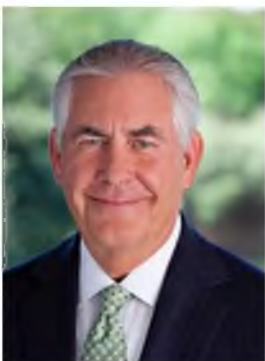
Tom Price

Legfontosabb feladata a két elődje által hat év alatt bevezetett egészségügyi reform kivezetése és újragondolása lesz.

Price 53 éves ortopéd sebész, a Képviselőház Költségvetési Bizottságának elnöke. Utóbbi testület hosszú ideje kritizálja már Barack Obama egészségügyi reformját, amely szerintük fenyegetést jelent a megfizethető és minőségi ellátási rendszerre.

Politikai karrierjét megelőzően Price 20 évig vezetett magánpraxist, volt kórházigazgató és tanított egyetemi adjunktusként. Négy ciklust töltött Georgia állam Szenátusában, mielőtt 2004-ben a Képviselőházba került. Számos, az *Obamacare* helyettesítési megoldásaival foglalkozó alternatív javaslat szerzője. A nevéhez fűződő legutóbbi törvényjavaslat adókedvezményt biztosítana azoknak, akik magánbiztosítón keresztül gondoskodnak egészségügyi ellátásukról, és több kedvezményt biztosítana az egészségügyi takarékszámlával rendelkezőknek.

1.2.8. Külügyminiszter

Rex Tillerson

Rex Tillerson 64 éves üzletember, aki 2006-tól 10 éven át az Exxon Mobil vezérigazgatója volt. Austinban, a University of Texas-on diplomázott mérnökként. 1975-ben kezdett az olajipari óriásnál dolgozni, ahonnan 2016 decemberében vonult nyugdíjba. A multinacionális vállalatnál eltöltött évtizedek alatt dolgozott Jementől Oroszorszáig a világ több pontján, így nemzetközi közegben rutinosan mozog.

Habár Tillerson a nemzetközi üzleti világ ismert alakja, az amerikaiak többsége aligha ismeri. Az Egyesült Államok modern történelmének első külügyminisztere lehet, aki semmilyen politikai vagy államigazgatási gyakorlattal nem rendelkezik. Tillerson számára komoly

¹⁹ http://www.huffingtonpost.com/entry/elizabeth-warren-schools-betsy-devos-during-confirmation-hearing_us_587eea93e4b01cdc64c877a2

²⁰ <https://www.theatlantic.com/education/archive/2017/01/betsy-devoss-policy-evasion/513440/>

kihívást jelenthet, hogy külügyminiszterként a világot behálózó szövetségi rendszer ápolását a diplomácia helyett nem építheti üzleti alkukra. A legkényesebb pont Oroszország lehet, amelynek Egyesült Államokhoz fűződő bonyolult viszonyát kell majd menedzselnie.

Több szenátor – köztük republikánusok is – kifejezte aggodalmát Tillerson jelölése miatt. Félő ugyanis, hogy az Exxon Mobil moszkvai ügyleteiben érintett üzletember miniszteri kinevezésével elmosódnak az amerikai diplomácia és az olajérdekek között húzódó határvonalak; a társaság ugyanis több milliárd dollár értékben kötött olyan szerződéseket, amelyek csak abban az esetben teljesülhetnek majd, ha az Egyesült Államok feloldja az Oroszországgal szemben életbe léptetett szankciókat.²¹

Tillerson hosszú ideje támogatja a Republikánus Párt kampányait. Számtalan üzleti szál fúzi az orosz elnökhöz, Vlagyimir Putyinhoz, neve a Panama-iratokban is felbukkant az orosz elnök körül. Kezdetektől fogva ellenzi az Oroszországgal szemben bevezetett szankciókat, amely Trump szerint a világ egyik legnagyobb olajtársaságának vezetőjétől teljesen érthető álláspont. Az orosz elnök – kettejük bensőséges viszonyának megkoronázásaként – 2013-ban Barátság Érdemrendet adományozott Tillersonnak.²²

1.2.9. Belbiztonságért felelős miniszter

John Kelly tábornok

A 66 éves nyugalmazott tábornok 40 évig szolgált az Amerikai Egyesült Államok Tengerészgyalogságánál, végigjárva annak ranglétráját.

A Déli Parancsnokság (U.S. Southern Command) vezetőjeként ő felelt azért a biztonsági kockázatért, amelyet a dél- és közép-amerikai droghálózatok – amelyeket Donald Trump többször kiemelt kampánya során – jelentettek.

Szintén Kelly alá tartozott a Kubában található, kétes megítélésű guantanamoi támaszpont, amely miatt többször összetűzésbe került az objektum bezárása mellett elkötelezett Barack Obama elnökkel. Feltehetően komoly szerepe van azon kampányígéret kialakításában, amely szerint fal épülne a mexikói határvonalra.

1.2.10. A Nemzeti Hírszerzés igazgatója

Dan Coats

Indiana állam egykori szenátora, aki 2010-ben 11 évnyi kihagyás után tért vissza a Szenátusba, ahol a Védelmi Bizottságnak valamint a Hírszerzési Bizottságnak is tagja volt. 2001 és 2005 között George W. Bush kinevezése révén amerikai nagykövet volt Németországban.

Egyesek szerint az, hogy Donald Trump választása éppen rá esett, azt jelenti, hogy a Trump adminisztráció mérsékelni akarja az igazgató súlyát a hírszerzés területén. E pozíciót ugyanis a 9/11-es eseményeket követően alakították ki a hírszerző szolgálatok, a 16 hírszerző ügynökség, a kormány valamint a Kongresszus összefogására; kritikusok szerint ugyanakkor az

²¹ <http://www.nytimes.com/2016/12/12/us/politics/rex-tillerson-secretary-of-state-trump.html?hp&action=click&pgtype=Homepage&clickSource=story-heading&module=first-column-region®ion=top-news&WT.nav=top-news>

²² https://www.washingtonpost.com/news/the-fix/wp/2016/12/10/who-is-rex-tillerson-the-exxonmobil-chairman-who-may-become-secretary-of-state/?utm_term=.c5632ef3a21e

igazgató gyakran hátráltatja a hírszerző ügynökségek, többek között a CIA munkáját. Donald Trump maga egyébként rendkívül szkeptikus a titkosszolgálatok azon álláspontjával kapcsolatban, amely szerint Oroszország beavatkozott az amerikai elnökválasztásba.

1.2.11. Energiaügyekért felelős miniszter

Rick Perry

Rick Perry egyike volt Donald Trump republikánus riválisainak, ám Perry a kampány korai szakaszában feladta elnökjelölti ambícióit. A párton belül elsők között állt nyilvánosan Donald Trump mellé.

Texas, az olajállam leghosszabb ideje hivatalban lévő kormányzójaként magától értetődőnek tűnhetne kötődése az energiaügyekhez, ugyanakkor 2012-ben, amikor először indult az elnöki székért, kijelentette, hogy az energetikai tárca egyike annak a három minisztériumnak, amelyet megszüntetne.

1.2.12. Lakásügyi és városfejlesztési miniszter

Ben Carson

A 65 éves egykori idegsebész lelkes, alulról szerveződő kampánnyal vágott neki a 2016-os elnökválasztásnak, de a március 2-i szuperkedd után riválisból Donald Trump támogatójává vált. A republikánus elnökjelölt győzelmét követően az ügyek átvételére kialakított bizottság alelnöke lett.

Carson a Yale-en tanult pszichológiát, majd a University of Michigan Medical School falai között idegsebészetet. Szakmája egyik úttörője lett, éppen ezért sokan arra számítottak, hogy az elnök majd az egészségügyi tárca irányítását bízta gondjaira.

1.2.13. Közlekedésügyi miniszter

Elaine Chao

1953-ban született Tajvanon, vagyonos kereskedő családba. Édesanyjával és két húgával 1961-ben érkeztek New York-ba, hogy csatlakozzanak a családfőhöz, aki akkor már 3 éve az Egyesült Államokban tanult. Chao a Harvard Business School-on szerzett MBA fokozatot közgazdaságtanból. Napjainkban már 36 különböző tiszteletbeli doktori címmel bír, köztük a Georgetown University DHL (Doctor of Humane Letters) fokozatával.

1989 és 1991 között helyettes közlekedési miniszter, 1991 és 1992 között pedig a Béke Hadtest vezetője. Mindkét kinevezést George H. W. Bush elnöktől kapta. 2001 és 2009 között munkaügyi miniszter volt a Bush kabinetben. Ezzel Chao az első ázsiai nő valamint az első tajvani, aki az Amerikai Egyesült Államok Kormányában helyet kapott.

Férje, Mitch McConnell a Szenátus republikánus frakciójának elnöke, így párosuk egyike az államok legbefolyásosabb házaspárjának.

1.2.14. Belügyminiszter

Ryan Zinke

Zinke 55 éves, egykori elit tengerészgyalogos – aki az iraki misszióban való részvételéért kitüntetésben részesült – 2015 óta a képviselőház tagja.

Zinke lelkes vadász és horgász, ekképpen pedig a szövetségi földekre való szabad bejárás támogatója, ugyanakkor többnyire a környezetvédők ellen szavaz, ha olyan kérdésekről van szó, mint a szénbányászat vagy az olajfúrás.²³

1.2.15. Mezőgazdasági miniszter

Sonny Perdue

Georgia állam első republikánus kormányzója, aki 2003 és 2011 között töltötte be e tisztséget. 71 éves állatorvos, aki három kisebb vállalkozást indított élete során.

A gazdálkodók örömmel fogadták jelölésének hírért, míg azok, akik sokszínű kabinetet vártak, elégedetlenek. Sokan ugyanis inkább női vagy hispán vezetőt látnának szívesen e minisztérium élén.²⁴

1.2.16. Veteránügyekért felelős miniszter

David Shulkin

Shulkin 57 éves és miniszteri kinevezése előtt is már a veteránügyekért felelős minisztérium Egészségügyi Főosztályát vezette. 1986-ban szerzett orvosi diplomát a Medical College of Pennsylvanián, majd rövid ideig a Yale-en folytatta tanulmányait mielőtt általános orvosként elhelyezkedett volna. Igazgatta a New York-i Beth Israel Medical Centert, a Morristown Medical Centert valamint a University of Pennsylvania Health System-et is. Donald

Trump csapata több mint 100 aspiráns közül választotta őt a minisztérium élére.²⁵

1.2.17. Az Office of Management and Budget (OMB) igazgatója

Mick Mulvaney

49 éves kongresszusi képviselő, aki mesterdiplomáját a Georgetown University-n szerezte nemzetközi közgazdaságtanból, kereskedelemről és pénzügyekből.

Amennyiben a kinevezése szenátusi megerősítést nyer, Mick Mulvaney felel majd a Fehér Ház éves költségvetéséért, programjaiért és politikájáért, de ő irányítja majd a szövetségi beszerzéseket és ellenőrzi majd a kormányzati ügynökségek éves beszámolóit.

23 https://www.washingtonpost.com/news/energy-environment/wp/2016/12/13/trump-taps-montana-congressman-ryan-zinke-as-interior-secretary/?utm_term=.b848b7afec0e

24 <http://www.politico.com/story/2017/01/trump-will-pick-sonny-perdue-to-lead-agriculture-233820>

25 <http://edition.cnn.com/2017/01/11/politics/david-shulkin-picked-to-head-department-of-veterans-affairs/index.html>

Trump ígéretet tett arra, hogy józan költségvetési szemléletet visz Washingtonba nyolcévnyi ellenőrizetlen fiskális- és adópolitika után, és azon dolgozik majd a Kongresszussal együttműködve, hogy az amerikai vállalkozások és munkások számára kedvező rendszert alakítson ki. Bár Mulvaney Rand Pault támogatta a republikánus előválasztások során, júniusban - mindössze néhány perccel Paul Ryan után - állt Donald Trump mellé.²⁶

1.2.18. Az Environmental Protection Agency (EPA) vezetője

Scott Pruitt

Scott Pruitt 48 éves, Oklahoma államügyésze, az EPA vad kritikusa. Szakmai karrierje alatt többször perelte már a környezetvédelmi ügynökséget, jellemzően az erőművekre vonatkozó szabályozásai miatt. Tagadja a klímaváltozást, ami miatt jelölését sokan úgy jellemezték, mintha Trump kecskére bízna káposztát. Pruitt hangsúlyozta, hogy a környezetvédelem iránti felelősségvállalás mellett a vállalkozások érdekeit is szem előtt kívánja tartani az

ügynökség vezetése során.

1.2.19. A CIA elnöke

Mike Pompeo

2010 óta kansasi képviselő, a Republikánus Párt hagyományos, intézményi irányvonalának oszlopos tagja. 53 éves, jogász, aki a West Point, majd a Harvard Law School hallgatója volt. Repülőgépgyárat alapított, majd eladta azt, emellett tagja volt a Benghazi-ügyet vizsgáló kongresszusi bizottságnak.

1.2.20. ENSZ nagykövet

Nikki Haley

Dél-Karolina első női kormányzója, aki élesen kritizálta Donald Trump retorikáját az előválasztások során. A Republikánus Párt egyik véleményvezére.

Az indiai gyökerekkel rendelkező Haley számvitelből diplomázott, majd az üzleti világban helyezkedett el. 2004-től Dél-Karolina állam Képviselőházának tagja, 2011 óta pedig az állam kormányzója.

1.2.21. Amerikai kereskedelmi megbízott

Robert Lighthizer

A Skadden, Arps, Slate Meagher & Flom ügyvédi iroda partnere, Ronald Reagan elnöksége alatt helyettes kereskedelmi megbízott volt. Ügyvédként számos esetben képviselt amerikai cégeket olyan ügyekben, amelyeket külföldi társaságokkal szemben a versenyjogi szabályok megsértése miatt indítottak.²⁷

²⁶<http://edition.cnn.com/2016/12/16/politics/trump-chooses-south-carolina-congressman-as-budget-director/>

²⁷ <https://www.skadden.com/professionals/robert-e-lighthizer>

1.2.22. KKV-megbízott

Linda McMahon

A World Wrestling Entertainment (WWE) egykori vezérigazgatója felel majd a kis- és középvállalkozások megfelelő finanszírozási lehetőségekkel való ellátásáért, igényeik szövetségi szintre való csatornázásáért és érdekeik képviseléséért Washingtonban.

McMahon 68 éves, 1980 és 2009 között regionális kisvállalatból multinacionális céggé fejlesztette a WWE-t. 2009-ben és 2012-ben is sikertelenül indult Connecticut szenátori székéért.²⁸

2. GAZDASÁGPOLITIKA

2.1. Infrastrukturális beruházások

Donald Trump gazdaságpolitikájának egyik pillére a keynes-i költségvetési lazítás, amelynek keretében az aggregált kereslet élénkítésével kívánja ösztönözni a gazdaságot, infrastrukturális beruházások formájában.²⁹ A Trump adminisztráció becslései szerint az infrastruktúra fejlettségi szintjének elmaradása miatt jelentkező produktivitás romlás évente 50 milliárd dollár veszteséget okoz az amerikai gazdaságnak. A republikánus elnök stábja az amerikai infrastrukturális hálózat fejlesztését egy ezermilliárd dolláros programmal kívánja megoldani, amelynek keretein belül többek között autópályák, repülőterek, kikötők, hidak és vízhálózatok korszerűsítését tervezi az új adminisztráció. A Republikánus Párt által tanúsított idegenkedés a közkiadások és az államadósság szintjének növelésétől feltehetően jelentősen csökkenni fog, ha a Fehér Ház a párt irányítása alá kerül, csakúgy, mint ahogy az Ronald Reagan és George W. Bush elnöksége alatt történt. Trump - Obamával ellentétben - a Kongresszus és a Szenátus jóváhagyását élvezve megvalósíthatja a kormányzati beruházások mértékének növelését, amelyre a demokrata elnök irányítása alatt nem került sor.³⁰

2.2. Adóreform³¹

A gazdaságpolitikai program másik jelentős eleme a **széles körű adócsökkentés**. A Tax Policy Center kutatása szerint Trump tervének megvalósítása esetén 10 év alatt 10 ezer milliárd dollárral csökkenne a költségvetés bevétele. Az adóreform az amerikai háztartások és vállalatok határadókulcsainak csökkentésével, illetve az adóalap csökkentő adókedvezmények mértékének megnégyszerezésével ösztönözné az amerikai munkaerő aktivitását, a háztartások és vállalkozások megtakarítási és beruházási hajlandóságát. Emellett a jelenlegi hét jövedelemadó sáv háromra való csökkentése jelentősen egyszerűsítene az adózást. A program sokak által kritizált gyengesége, hogy a GDP-arányos **államadósság** jelentősen megemelkedne, ami megnövekedett kamatterhek formájában elnyelné az adócsökkentés pozitív hatásait. Egyes közgazdászok véleménye szerint az adócsomag nem **méltányos**, ugyanis az adócsökkentés abszolút és relatív értelemben is a legvagyonosabb rétegnek kedvezne a legnagyobb mértékben.³²

28 <https://www.nytimes.com/2016/12/07/us/politics/donald-trump-transition.html>

29 <http://www.cnbc.com/2017/01/09/donald-trump-plans-will-double-gdp-growth-by-2018-deutsche-bank-says.html>

30 <https://www.donaldjtrump.com/policies/an-americas-infrastructure-first-plan>

31 <https://www.donaldjtrump.com/positions/tax-reform>

32 <http://www.taxpolicycenter.org/publications/analysis-donald-trumps-tax-plan/full>

1. ábra: A jövedelemadó várható alakulása

Ordinary Income Rate	Capital Gains Rate	Single Filers	Married Joint Filers
12%	0%	\$0 to \$37,500	\$0 to \$75,000
25%	15%	\$37,500 to \$112,500	\$75,000 to \$225,000
33%	20%	\$112,500+	\$225,000+

forrás: Tax Foundation, 2016³³

Trump három olyan alapvető célt tűzött ki, amelyek teljesítése jelentősen megtépázná az amerikai kormány költségvetésének bevételeit:

1. Kampánya során Trump jövedelemadó mentességet ígért a teljes amerikai középosztálynak, amely közel 75 millió háztartást érint az USA-ban. Az adómentesség ígérete azon amerikai állampolgárokra vonatkozott, akiknek éves jövedelme nem éri el a 25 000 dollárt. A kampány előrehaladtával a „nulladik” adósáv és a 25 000 dolláros éves fizetés, mint kritérium eltűnt Trump honlapjáról, annak helyét pedig felváltotta az „alacsony jövedelmű amerikaiak” kifejezés, amely nem részletezi a jogosultság feltételeit.³⁴
2. A republikánus elnök továbbá **egyszerűsíteni kívánja az adórendszert**, a jelenlegi hét jövedelemadó sáv helyett hármat szeretne bevezetni. Jelenleg a 0 és 37 500 dollár közötti éves jövedelemmel rendelkező amerikaiak 10-15%-os, a 37 500 és 112 500 dollár közötti éves jövedelműek 25-28%-os, a 112 500 dollár feletti éves fizetéssel rendelkező amerikai magánszemélyek pedig 28-39,6%-os maximális személyi jövedelem adókulccsal adóznak sávosan és progresszíven 418 401 dollárnyi éves fizetésig. A progresszíven sávos adórendszer új adókulcsai 12%, 25% és 33% lesznek a tervek szerint. Az adóreform tehát nem tesz különbséget a 112 500 dolláros éves jövedelem felett, az ennél magasabb jövedelemmel bírók esetében egységesen 33%-os kulcsot alkalmazna. Az alacsonyabb jövedelmű amerikaiakat ugyanakkor átlagosan kisebb mértékű adókulcs-csökkentésben részesíti (Az 1. sávban 0,5%-kal, a 2. sávban 1,5%-kal, a 3. sávban pedig 3,5%-kal csökken átlagosan az adókulcs).³⁵ Trump továbbá eltörölné a házaspárok megnövekedett adóterhét (marriage penalty), ami akkor jelentkezik, ha a házaspár együttesen több adót fizet, mint amennyit külön fizetnének, illetve eliminálni kívánja az egységes adókulcsú alternatív minimális adót (AMT).
3. Trump **15%-ban maximalizálná a társasági adókulcs mértékét** és eltörölné az örökösödési illetéket. A társasági adó jelenleg 15 és 35%³⁶ között alakul az Egyesült Államokban.

Trump továbbá családi támogatási rendszer alkalmazásán keresztül az 500 000 dollár éves jövedelemnél kevesebbel rendelkező, kettő vagy több gyermeket nevelő családok számára lehetővé tenné az adóalap gyermeknevelés költségeivel történő csökkentését, illetve bevezetné a **teljes költségelszámolás rendszerét**, ami biztosítaná az Egyesült Államokban létesített vállalatok számára a beruházási költségek adóalap csökkentő tételként történő elszámolását.³⁷

³³ <https://taxfoundation.org/details-and-analysis-donald-trump-tax-reform-plan-september-2016>

³⁴ <https://www.donaldjtrump.com/press-releases/fact-sheet-donald-j.-trumps-pro-growth-economic-policy-will-create-25-million>

³⁵ <https://www.irs.com/articles/2016-federal-tax-rates-personal-exemptions-and-standard-deductions>

³⁶ <http://taxsummaries.pwc.com/uk/taxsummaries/wwts.nsf/ID/United-States-Corporate-Taxes-on-corporate-income>

³⁷ <https://www.donaldjtrump.com/press-releases/fact-sheet-donald-j.-trumps-new-child-care-plan>

Az **adókedvezmények finanszírozását** több forrásból kívánja megoldani az új adminisztráció, amelyek közül a legjelentősebb a külföldön tartott amerikai vagyon hazahozatala. Trump egyszeri, kedvezményes (10%-os) adózás biztosításával kívánja hazacsábítani az offshore vagyont, a Republikánus Párt pedig 8,75 és 3,5%-os kulcsú adózást tenne lehetővé az offshore pénzek és gyárak, vállalkozások hazahozatala esetén. Várhatóan az új elnök és a kormánypárt által képviselt javaslatok valamilyen kompromisszumos formája fog megvalósulni, amelynek eredményeképpen az 1,2 ezermilliárd dolláros amerikai offshore vagyon egy részének hazahozatalában bízik az adminisztráció. Donald Trump adóreformjának finanszírozhatósága jelentős mértékben függ a gazdaságpolitikai programok gazdaságösztönző hatásainak eredményességétől. A 3%-nál magasabb gazdasági növekedés eléréséhez nagymértékben hozzájárulhat a külföldi működőtőke beáramlása az országba, amelyet a teljes költségelszámolás rendszere ösztönöz. Ehhez társul továbbá a kabinet által képviselt kereskedelempolitika támogatását szolgáló adóreform csomag is, amely ösztönzi az exportot és bünteti az importot.³⁸

2.3. Monetáris politika

Trump kampánya során meglehetősen rapszodikusán nyilatkozott az amerikai jegybank monetáris politikáját illetően: egyszer azzal vádolta Janet Yellen jegybankelnök asszonyt, hogy az alacsony kamatszintek politikájával a Demokrata Párt kampányát szándékozik támogatni, másszor pedig szimpátiáját fejezte ki az engedékeny monetáris politika iránt. A republikánus elnök ígéretet tett Yellen mandátumának kitöltése (2018) előtti leváltására, majd úgy finomította kijelentését, hogy meg van elégedve a „politikailag elfogult” Fed vezér munkájával, azonban 2018-ban biztosan nem nevezné ki újra.³⁹

Jelenleg két üres pozíció vár betöltésre a Nyíltpiaci Bizottságon (FOMC) belül, amelyre Obama elnök republikánus szenátusi többség mellett nem tudott tagokat kinevezni. Trump egyedülállóan előnyös helyzetbe kerülhet Janet Yellen hivatali idejének lejártát követően, ugyanis 2018-ban Stanley Fischer alelnök mandátuma is lejár, vagyis **egy ciklus alatt négy szavazati joggal bíró FOMC tagot** is kinevezhet.⁴⁰

Janet Yellen elnöksége alatt a Federal Reserve System döntéshozó szerve, a FOMC egy olyan demokratikus intézménnyé vált, amelyben minden szavazati joggal rendelkező tag önállóan alakítja ki saját álláspontját, vagyis csökkent a jegybankelnök súlya az Alan Greenspan által vezetett Fedhez képest. Mindez feltehetően csökkenti Trump új jelöltjeinek kinevezésén keresztül történő érdekérvényesítő képességét.⁴¹

A Trump által előnyben részesített monetárispolitikai irányvonal alakulását jelentős mértékben befolyásolni fogja a fiskális és kereskedelempolitikai ösztönzők hatékonysága. A republikánus elnök ez idáig ismertett politikai programjából úgy tűnik, hogy a kampány során folytatott kommunikációja ellenére sokkal inkább érdekében áll egy laza monetáris politikát folytató Fed vezetés támogatása, aminek két alapvető oka van. Az egyik az, hogy a laza fiskális politika gazdaságösztönző hatásait kiolthatja a kamatcsatornán keresztül történő, a beruházás szintjének

38 <https://www.ft.com/content/3f674fbc-b7ee-11e6-ba85-95d1533d9a62>

39 <http://fortune.com/2016/04/19/donald-trump-yellen-fed-debt/>

40 <http://www.forbes.com/sites/patrickwattson/2016/12/14/trump-appointees-could-make-up-the-majority-of-the-fed-in-two-years/#4f45e7eb7af6>

41 <https://www.project-syndicate.org/commentary/trump-fed-monetary-policy-by-nouriel-roubini-2016-11>

csökkentését célzó monetáris szigorítás. A másik ok, amiért Trump **érdekelt lehet laza monetáris politika folytatásában**, az az ország jelentős külkereskedelmi hiánya. Az alapkamat (FFR) emelésének hatására a dollár árfolyama tovább erősödne, ami drágítja az exportot és támogatja az importot. Ennek következményeképpen a Trump adminisztráció által meghatározott prioritás – név szerint a külkereskedelmi hiány csökkentése – nem lenne megvalósítható. Részletes információk hiányában korai megjósolni a monetáris politika republikánus elnök által preferálandó irányvonalát, azonban az egyértelmű, hogy amennyiben a programjában vállalt célkitűzéseket (fiskális lazítás, kereskedelmi hiány csökkentés) el kívánja érni, akkor meghatározó **ellentét alakulhat ki**⁴² a kormányzat céljait támogató, magasabb inflációra és gyengébb árfolyamra való törekvések, illetve a **Federal Reserve** kettős mandátumában rögzített **árstabilitási célok** között.

2.4. Deregularizáció

Donald Trump választási programjának sarkalatos pontja egy teljes körű szabályozási reform kidolgozása, amely elősegíti új munkahelyek teremtését, különös tekintettel az amerikai kis- és középvállalkozások helyzetére. Előzetes várakozások szerint a szabályozások leépítése elsősorban a pénzügyi, az energetikai és az autógyártó szektorokat fogja érinteni.⁴³

2.4.1. A Republikánus Párt Dodd-Frank Act ellenessége áttért az FSC-re

Tíz új republikánus tag csatlakozott a Képviselőház pénzügyi szektor felügyeletéért felelős szervéhez, a Federal Service Committee-hez (FSC⁴⁴), ami a 2010-ben bevezetett Dodd-Frank Act pénzügyi szabályozás beígért leépítésének első jele lehet. Az új tagok közül többen is jelezték korábban, hogy készek a magas tőkekövetelményeket előíró Dodd-Frank Act törvény eltörlésére. David Kustoff, Tennessee állam képviselője és Barry Loudermilk, Georgia állam képviselője a választás napját követően úgy nyilatkozott, hogy a Fehér Ház, a Szenátus és a Képviselőház republikánus irányítása alatt lehetővé válik az előnytelen pénzügyi szabályozás felszámolása. Egy másik új tag, Warren Davidson olyan törvényjavaslatot kíván ismertetni az FSC-vel, amely lehetőséget biztosítana felügyeletet ellátó szervek számára arra, hogy ne fogadjanak be feltétel nélkül bármilyen nemzetközi pénzügyi szabályozó intézkedést. Davidson nyilatkozata során a Bázeli Bizottság és Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB) által életre hívott szabályozásokat említette negatív példaként. Az FSC-hez csatlakozott továbbá Dave Trott, Ted Budd, Trey Hollingsworth, Tom MacArthur, Alex Mooney, Claudia Tenney és Lee Zeldin.⁴⁵

2.4.2. Környezetvédelem és energetika

Trump elnöksége drasztikusan megváltoztatja az energetikával és környezetvédelemmel kapcsolatos amerikai álláspontot. Az új elnök hírhedtté vált kijelentése szerint a globális felmelegedés csupán egy olyan álhír, amelyet a kínaiak terjesztenek annak érdekében, hogy a környezetvédelmi korlátozások hatására ellehetetlenedjen az amerikai gazdaság. Álláspontjának szilárdságát jelzi a kabinetbe választott klímaszkeptikus szakemberek gárdája, illetve november 21-i videó üzenete, amelyben kifejtette, hogy továbbra is prioritásként tekint a környezetvédelmi szabályozások felszámolására. Ígéretet tett emellett a **Párizsi Egyezményből történő kilépésre**, a széndioxid kibocsátást korlátozó ügynökség, az EPA intézményének

42 <http://www.businessinsider.com/trump-and-the-fed-may-clash-2016-12>

43 <http://www.wsj.com/articles/donald-trump-cabinet-picks-signal-deregulation-moves-are-coming-1481243006>

44 Az FSC felel továbbá a Fed, az amerikai pénzügyminisztérium és a tőzsdefelügyelet ellenőrzéséért is.

45 <http://www.wsj.com/articles/house-republicans-hostile-to-dodd-frank-head-to-financial-services-committee-1483661652>

leépítésére, az ENSZ által létrehozott Green Climate Fund-hoz való amerikai hozzájárulás felfüggesztésére, illetve a fosszilis üzemanyag-fejlesztési tevékenységet korlátozó intézkedések feloldására. Mivel a legtöbb döntéshez szükséges a törvényhozás jóváhagyása, várhatóan nem lesz képes a kampány során megfogalmazott ígérek maximális teljesítésére. A Párizsi Egyezményből való kilépési folyamatot már az elnöki ciklus első heteiben elindíthatja, azonban a szerződés 3+1 éves várakozási és türelmi időt ír elő a kilépést megelőzően. Amennyiben Trump végrehajtási rendelet útján azonnal felmondja az ENSZ Éghajlatváltozásról szóló keretegyezményét (UNFCCC), akkor ezzel egyidejűleg visszavonható egy éven belül a Párizsi Egyezmény is. A lépés feltehetően jelentős negatív diplomáciai hatásokkal járna az USA számára, így szakértők kis valószínűséget tulajdonítanak ennek a scenáriónak. Trump fel kívánja függeszteni az USA ENSZ Green Climate Fund befizetéseit, és a forrásokat az **amerikai víz- és környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztésére** kívánja fordítani. Ehhez szüksége lesz a Kongresszus jóváhagyására, amelyet Trump feltehetően meg fog kapni.⁴⁶

Trump ígérete szerint feloldana minden olyan korlátozást, amely az „50 000 milliárd dollár értékű amerikai energiatartalékok kitermelését gátolja, legyen szó olajról, földgázzal vagy szénről”. Ennek elérése érdekében Trump fel fogja számolni az EPA által életre hívott **Clean Power Plan** (CPP) szabályt, újabb szárazföldi és tengeri helyszíneket kíván megnyitni az energiahordozók kitermelése előtt, illetve el kívánja törölni a szénbányászatra vonatkozó koncessziós jogok értékesítésének 2016-ban bevezetett korlátozását. A CPP-ben foglalt követelmények maximalizálják az amerikai erőművek által kibocsájtható széndioxid mennyiséget. Az új elnöknek nem lesz lehetősége a CPP megszüntetésére végrehajtási rendeleten keresztül, a korlátozó törvény megsemmisítéséhez Trumpnak ki kell várnia a hosszadalmas törvényalkotási folyamatot. A Scientific American jelentése szerint a 2015 augusztusában véglegesített CPP-t nehéz lesz teljesen eliminálnia, annak jövője azonban bizonytalan, ugyanis jelenleg a Washington D.C. Fellebbviteli Bíróság döntése előtt áll a törvény egy normakontroll eljárás keretein belül.⁴⁷

2.5. Külkereskedelem

Trump protekcionista nézete teljes mértékben ellentétes a Republikánus Párt ortodox közgazdasági szemléletével. Az USA-t, Kanadát és Mexikót összekötő Észak-amerikai Szabadkereskedelmi Egyezmény (**NAFTA**) Trump véleménye szerint jelenlegi formájában előnytelen Amerika számára, ezért - ígérete szerint - biztosan újratárgyalja vagy megszünteti azt.⁴⁸ 2016 januárjában 45%-os vám kivetését helyezte kilátásba az USA-ba érkező kínai exportcikkekre. Véleménye szerint **Kína** szándékos árfolyam manipulációval gyengíti a jüant, amelynek hatására az amerikai importőrök jelentős árfolyamvesztést szenvednek.⁴⁹ Kínával szembeni vádjait több közgazdász is cáfolta, akik szerint az ország már több mint két éve nem él az árfolyam manipuláció eszközével.⁵⁰ Trump a Csendes-óceáni Partnerség (**TPP**) nevű szabadkereskedelmi egyezményt még a NAFTA-nál is károsabbnak ítéli, kampánya során ígéretet tett annak felbontására, amit be is váltott 2017. január 23-án.

46 <https://www.scientificamerican.com/article/trumps-first-100-days-climate-and-energy/>

47 <https://www.scientificamerican.com/article/trumps-first-100-days-climate-and-energy/>

48 http://www.nytimes.com/2016/03/11/us/politics/-trade-donald-trump-breaks-200-years-economic-orthodoxy-mercantilism.html?_r=0

49 <http://www.nytimes.com/politics/first-draft/2016/01/07/donald-trump-says-he-favors-big-tariffs-on-chinese-exports/>

50 <https://www.washingtonpost.com/news/fact-checker/wp/2016/03/18/trumps-trade-rhetoric-stuck-in-a-time-warp/>

2.5.1. Kína

Donald Trump Peter Navarro Kína-kritikus közgazdászt nevezte ki az újonnan létrehozott National Trade Council élére, amelyből következtetni lehet a felálló adminisztráció kereskedelempolitikájának irányára. Navarro véleménye szerint Kína rövidtávon támogatja az amerikai gazdaságot az olcsó munkaerő biztosításán keresztül, azonban mivel idővel az amerikai „know how”-t megismeri a kínai fél, azt felhasználva hosszú távon aláássa az amerikai érdekeket. Navarro úgy véli, hogy az amerikai vállalatok lobbitevékenységük révén érvényt szereznek akarataiknak Washingtonban, ezáltal tartva fenn az amerikai szempontból hátrányos status quo-t. Trump 100 napos programjáról szóló videó üzenetében nem említette egyetlen Kínát sújtó intézkedés bevezetését sem, azonban az amerikai vállalatok washingtoni érdekérvényesítési képességének korlátozása napirendre került, ami jelezheti azt, hogy Navarro az új elnök legbelsőbb bizalmi köréhez tartozik. Trump kilátásba helyezte Kína árfolyam manipulátorként történő megbélyegzését, amely önmagában nem jár közvetlen következménnyel, azonban indokként szolgálhat a Kínából érkező import vámokkal (45%) vagy kvótával történő szankcionálására. Trump látnok közgazdászként jellemezte Navarrót és teljes mértékben támogatja a tanácsadó elképzeléseit az amerikai külkereskedelmi viszonyok újratárgyalásáról annak érdekében, hogy megállítsák az amerikai munkahelyek Kínába történő kiszervezését.⁵¹

Számos közgazdász felhívta a figyelmet arra, hogy a kínai import szankcionálása jelentős áremelkedést fog okozni az Egyesült Államokban. Sokan úgy vélik, hogy a kormány hiába lép fel Kínával szemben a munkahelyvédelem címszavának égisze alatt, mivel az amerikai gyárakra jellemző gépesítés miatt ebben az esetben sem lenne növelhető jelentősen az amerikai munkásosztály foglalkoztatottsága.

2.5.2. Csendes-óceáni Partnerség (TPP)⁵²

Trump 2016 júniusában a TPP-t egy olyan katasztrófális egyezménynek nevezte, amely csupán az amerikai multinacionális vállalatok érdekeinek kedvez, később pedig ígéretet tett arra, hogy beiktatását követően azonnal elnöki rendeletben fogja visszavonni a TPP-ben való amerikai részvételt. Ezen ígéretének eleget téve 2017. január 23-án, hivatalba lépésének első napján rendelet formájában vonta vissza az amerikai részvételt a Csendes-óceáni Partnerségből.⁵³ A TPP támogatói szerint az egyezmény kereskedelmi és stratégiai szempontból is fontos szerepet játszott az Egyesült Államok számára, ugyanis a TPP éppen Kína növekvő gazdasági befolyásának visszaszorítása érdekében jött létre.⁵⁴ Érdékességképpen megemlítendő, hogy a World Economic Forum Davosban tartott konferenciáján Xi Jinping kínai elnök megvédte a globalizáció értékeit és elköteleződését fejezte ki a világkereskedelem felé való nyitottság iránt.⁵⁵

2.5.3. North-American Free Trade Agreement (NAFTA)

A The Guardian január 9-én megjelent cikke szerint kanadai tisztviselők többhetes egyeztetéseket folytattak Donald Trumpgal Washingtonban egy potenciális kereskedelmi háború kialakulásának megelőzése érdekében. A NAFTA felfüggesztése katasztrófális gazdasági hatásokkal járna Kanada

51 https://www.nytimes.com/2016/12/21/us/politics/peter-navarro-carl-icahn-trump-china-trade.html?_r=0

52 <http://www.wsj.com/articles/businesses-push-donald-trump-to-salvage-pacific-trade-pact-1484673993>

53 <http://edition.cnn.com/2017/01/23/politics/trans-pacific-partnership-trade-deal-withdrawal-trumps-first-executive-action-monday-sources-say/>

54 <http://www.bbc.com/news/world-asia-china-38060980>

55 <http://www.telegraph.co.uk/business/2017/01/17/davos-2017-breaking-news-updates-world-economic-forum-begins/>

számára, ugyanis az ország exportjának 75%-a irányul az Egyesült Államokba. A beszámoló szerint a kanadai miniszterelnök, Justin Trudeau főtanácsadói, Gerald Butts és Katie Telford Trump vejével, Jared Kushnerrel és Steve Bannon elnöki főtanácsadóval találkoztak a megbeszélések során, amelynek keretein belül úgy tudni, hogy sikerült megfelelő kapcsolatot kialakítaniuk a feleknek. Trudeau szóvivője megerősítette a találkozó létrejöttét, azonban részleteket nem árult el egyik fél sem a megbeszéléseket illetően.⁵⁶

2.6. Migráció

Az Egyesült Államokban közel 42 millió bevándorló él, akiknek több mint negyede illegálisan tartózkodik az országban, ami komoly kihívás elé állítja az amerikai törvényalkotókat. Trump bevándorláspolitikai intézkedéseinek hatása megváltoztathatja az ország demográfiai, szociális és gazdasági kilátásait is. Az elnök az **amerikai-mexikói határon falat** kíván építeni, amelyet – véleménye szerint – a mexikói kormánynak kellene finanszíroznia. A San Bernardino-i terrortámadás utáni nyilatkozatában kijelentette, hogy az összes muszlim bevándorlótól megtagadná az országba történő belépést. A kampány előrehaladtával finomított korábbi, a muszlim bevándorlókkal kapcsolatos kijelentésén és már csak a **terrorizmussal közvetlenül érintett régiókból tiltaná** be az USA-ba történő beutazást. Trump a 11 millió Amerikában tartózkodó illegális bevándorlót deportálná, és megszüntetné azt a lehetőséget, amely biztosítja a külföldi szülők Amerikában született gyermekei számára az amerikai vízumot.⁵⁷

Trump ígérete szerint a 100 napos program során kiemelt figyelmet fog szentelni az olyan „vízummal való visszaélések felszámolásának, amelyek aláássák az amerikai munkások érdekeit.” A bevándorlással kapcsolatban nem tért ki a mexikói határon építendő falra. Októberben kijelentette, hogy kétéves börtönbüntetéssel sújtaná mindazokat, akik illegálisan lépnek be az országba.⁵⁸

Donald Trump 2017. január 27-én **elnöki rendeletben korlátozta hét muszlim többségű országból az Egyesült Államokba történő beutazást a terrorizmus elleni küzdelem jegyében**. Az intézkedés keretein belül Trump négy hónapra felfüggesztette az amerikai menekültügyi programot, illetve 90 napra megtiltotta Irán, Irak, Líbia, Szomália, Szudán, Szíria és Jemen állampolgárainak az USA-ba való belépését. A szigorítást követően a fenti országokból beutazó személyeket azonnal őrizetbe vették, és voltak, akiket ki is utasítottak. Másnap délután a brooklyni szövetségi bíró átmenetileg felfüggesztette az elnöki rendeletet, amelynek köszönhetően a letartóztatott személyeket nem toloncolták ki az országból, azonban a belépési engedélyt sem kapták meg. Más bírói döntések megkérdőjelezték az intézkedés hosszú távú kikényszeríthetőségét. Január 29-én, vasárnap a Belbiztonsági Minisztérium vezetője megerősítette, hogy az intézkedés nem vonatkozik a zöld kártyával és tartózkodási engedéllyel rendelkező beutazókra. Az elnöki rendelet érvénybe lépését követően tudósok, sportolók, légitársaságok személyzete és bevándorlók kerültek őrizetbe, akiktől megtagadták a jogi képviselőt és bizonyos esetben ki is utasították őket az országból. Az Amerikai Polgári Jogi Unió jelentése szerint a kiutasítást blokkoló bírósági rendelet nem egységesen került végrehajtásra. Az elnöki intézkedést követően tüntetések kezdődtek a New York-i, a dallasi, a San Francisco-i, a seattle-i, a chicago-i, a Los Angeles-i és a Washington D.C.-hez közeli reptereken,

⁵⁶ <https://www.theguardian.com/world/2017/jan/09/nafta-canada-us-trade-justin-trudeau-trump-advisers>

⁵⁷ <http://graphics.wsj.com/elections/2016/donald-trump-hillary-clinton-on-the-economy/>

⁵⁸ <http://edition.cnn.com/2016/11/22/politics/trump-first-100-days-plan/>

ahol a tüntetők az őrizetbe vett utasok szabadon engedését követelték. Trump rendeletének értelmében, amíg a moratórium érvényben van, az Egyesült Államok eseti elbírálás alapján dönt a korlátozás alá eső személyek sorsáról.⁵⁹

2.7. Az intézkedések várható hatásai

2.7.1. Növekedési kilátások

A Trump által meghirdetett fiskális program várható hatásai miatt a Nemzetközi Valutaalap már az új elnök beiktatása előtt módosította a 2017-re vonatkozó gazdasági előrejelzését. Az IMF várakozásai szerint az új adminisztráció által meghirdetett keresletösztönző program 0,5%-kal növelheti az amerikai gazdaság potenciális teljesítményét az elkövetkező két évben. A módosítást követően az IMF 2,3 és 2,5%-os amerikai gazdasági növekedést prognosztizált 2017-re és 2018-ra. Trump tervezett külkereskedelmi programja jelentős hatást gyakorolhat a mexikói gazdaság kilátásaira is: a Valutaalap 0,6 százalékponttal 1,7%-ra rontotta az ország növekedési kilátásait azt követően, hogy a befektetők tömegesen igyekeznek megszabadulni a pesotól a várható amerikai szankcióktól tartva.⁶⁰

A Deutsche Bank 2017. január 9-i ügyfélriportjában a bank vezető közgazdásza, David Folkerts-Landau arról tájékoztatta a pénzintézet ügyfeleit, hogy a Trump-program megvalósításával az adminisztráció 2,4%-os és 3,6%-os éves GDP növekedést érhet el 2017-ben és 2018-ban, amely jelentősen meghaladja az Obama-kabinet által elért 1,6%-os éves átlagos növekedést.⁶¹

2.7.2. Költség és kereslet oldali infláció

Az új elnök által meghirdetett gazdaság- és társadalompolitikai programok ismeretében – azok implementálásának bizonytalansága ellenére – kijelenthető, hogy a keynesi alapokon nyugvó, keresletösztönző fiskális programok, illetve a nem exportképes termékek és szolgáltatások piacát érintő szigorú bevándorlás politikai intézkedések jelentősen **növelik** a rövid- és középtávú **inflációs várakozásokat**. Az aggregált keresletet ösztönző fiskális stimulus és az illegális bevándorlás elleni fellépés okozta munkaerőhiány a kabinet gazdasági céljainak teljesülésétől függetlenül áremelkedést fog generálni. Következetes és kiszámítható monetáris politikát követő jegybankot feltételezve a növekvő inflációt és foglalkoztatottságot figyelembe véve a Federal Reserve folytatja a kamatemelést. A Federal Reserve döntéshozói közül többen már 2016-ban úgy vélték, hogy az amerikai munkaerőpiac elérte a teljes foglalkoztatottság⁶² határait. A teljes foglalkoztatottság szintjének elérése után a fiskális ösztönző programok hatása várhatóan jelentős bérinflációs – majd

59 <http://www.wsj.com/articles/donald-trumps-immigration-ban-sows-chaos-1485748079>

60 Az IMF ugyan változtatott egyes országok várható gazdasági teljesítményén, a globális kilátások azonban nem módosultak. Trump megválasztásán kívül egyébként Nagy-Britannia EU-ból való kilépése is növeli a piacokon uralkodó bizonytalanságot. Emellett Kína vezető gazdasági szerepének meggyengülése és az európai nemzeti parlamenti választások kimenetelének bizonytalansága is nehezíti a globális gazdasági prognózisok elkészítését. A világkereskedelem volumene 2012 óta szinte stagnál, ami nem kedvez a globális gazdasági kilátásoknak, amelyről empirikus úton bizonyítható, hogy pozitív kapcsolatban áll a világkereskedelem volumenének változásával. <http://www.wsj.com/articles/imf-upgrades-u-s-growth-forecast-on-trump-stimulus-plans-1484575451>

61 Érdekesképpén megemlítendő, hogy Donald Trump vagyonynyilatkozata szerint cégein keresztül összesen 100 millió és 360 millió dollár közé becsült adósságállománnyal rendelkezik a Deutsche Banknál. (A különböző források eltérő adatot tartalmaznak.) <http://www.wsj.com/articles/when-donald-trump-needs-a-loan-he-chooses-deutsche-bank-1458379806>

62 <https://www.bloomberg.com/news/articles/2016-07-28/hidden-message-in-fed-s-statement-u-s-is-at-full-employment>

inflációs – formában fog jelentkezni, a Project Syndicate közgazdászainak véleménye szerint⁶³ alapvetően 2018-tól kezdődően.

Trump gazdasági csapatának megosztottsága kiszámíthatatlanná teszi a kabinet gazdasági programját

Az új kabinet keretein belül felállított gazdasági tanácsadó testület tagjai meglehetősen eltérő háttérrel rendelkeznek, ugyanis a tanácsban egyaránt szerepelnek washingtoni és Wall Street-i kötődéssel rendelkező, szabadkereskedelem-párti és a szabadkereskedelmet ellenző tanácsadók is. Trump Peter Navarro, szabadkereskedelem-szkeptikus közgazdászt nevezte ki az újonnan felálló Nemzeti Kereskedelmi Tanács (National Trade Council) élére. Trump kereskedelmi miniszterének Wilbur Ross Jr. New York-i bankárt nevezte ki. Ross osztja Navarro és Trump külkereskedelemmel kapcsolatos nézeteit. Az új kabinet gazdaságpolitikájának kialakításában szerephez jutó National Economic Council vezetőjének Trump a Goldman Sachs Group vezérigazgatóját, Gary Cohn-t nevezte ki, aki - tekintettel arra, hogy regisztrált demokrata szavazó - ideológiailag egyáltalán nem tekinthető összeegyeztethetőnek a Kína-ellenes külkereskedelmi stratégiával. Mindez az eltérő ideológiai háttérrel rendelkező tanácsadók közötti konfliktus elmélyüléséhez vezethet, amely megbéníthatja a kabinet döntésképeségét. A tanácsadók eltérő gazdasági nézetei jelentősen rontják az új elnök várható gazdaságpolitikájának kiszámíthatóságát is. A helyzetet nem javít, hogy maga Trump is többször pálfordulás-szerűen változtatott álláspontján jelentős gazdasági kérdésekben. Trump egyéni kifejezőmódjának ékes példája, hogy a Fehér Ház költségvetési igazgatójának a republikánus Mick Mulvaney-t jelölte, aki köztudottan a szigorú fiskális politika híve, és már novemberben (Trump megválasztása után) hangot adott szkepticizmusának az új elnök által meghirdetett infrastrukturális beruházások gazdaságösztönző hatásait illetően.⁶⁴

A leírtakból következik, hogy rendkívüli jelentőséggel bír a Federal Reserve irányításának alakulása, vagyis az FOMC összetételének változása az inflációs várakozások, a dollár árfolyama és ebből fakadóan a kormányzat gazdaságpolitikájának alakulása szempontjából. Trump előtt egyedülálló lehetőség nyílik az új FOMC tagok kinevezésével a monetáris politika számára kedvező irányba történő befolyásolására, ami viszont magában hordozza a befektetői bizalom elvesztésének kockázatát is.

2.7.3. Reálkamatok várható alakulása

A Barclays által készített Rage of Politics című tanulmány megállapításai szerint a Donald Trumpéhoz hasonló populisták által hirdetett programok megvalósításának hatására a munkajövedelem részaránya a GDP-n belül növekedni fog a tőkejövedelem rovására. Mivel az alacsonyabb jövedelmű rétegek magasabb fogyasztási határhajlandósággal rendelkeznek a vagyonosabb réteghez képest, az újraelosztási mechanizmus megvalósulása esetén a **lakosság megtakarítási rátája csökkenni fog.**⁶⁵

63 <https://www.theguardian.com/business/2016/nov/28/donald-trump-economic-consequences-us-election-growth>

64 <http://www.wsj.com/articles/trump-picks-set-economic-policy-on-unpredictable-course-1483985065>

65 A Tax Foundation által készített elemzés szerint azonban az új elnök által meghirdetett széleskörű adócsökkentés hatására a háztartások és a vállalatok adózás utáni jövedelme is növekedni fog, vagyis a Barclays által felvázolt redistribúciós csatorna nem fog létrejönni.

Trump deglobalizációs hatású külkereskedelem politikájának végrehajtása esetén az amerikai vállalati profitok várható csökkenésének hatására a vállalati szektor megtakarítása, azaz a visszatartott aggregált nyereség is erodálódni fog. A grandiózus fiskális expanzió megvalósulása esetén a **kormányzati szektor megtakarításai is csökkennek**. A Barclays tanulmánya szerint a háztartások beruházásának alakulása nem egyértelmű, de a protekcionista külkereskedelem politika hatására az exportképes termékek és szolgáltatások relatív árának drágulása a nem exportképes szolgáltatásokhoz képest (pl. lakhatás) várhatóan növeli majd a lakossági szektor beruházásainak szintjét. A vállalati szektor beruházási igénye várhatóan nem fog jelentősen változni. A vámokkal védett iparágak beruházási

1. ábra: Megtakarítási és beruházási igény várható alakulása

Possible impact of Policies of Rage on savings/investment balance and real interest rates			
	Advanced economies	Emerging economies	Global economy
Savings	↓	↓↓	↓↓
Household	↓	↓	↓
Business	↓	↓↓	↓↓
Government	↔/↓	↓	↓
Investment	↔/↑	↓↓	↓↓
Residential fixed	↔	↓	↓
Business fixed	↔/↑	↓↓	↓
Government	↔/↑	↑	↑
Net (current account)	↓	↑	=
Real interest rate	>	<	↑

Source: Barclays Research

forrás: Barclays: Thinking Macro – The Politics of Rage

expanzió miatt a **kormányzati szektor beruházás igénye várhatóan nőni fog** majd a Trump kabinet kormányzása alatt. A megtakarítások csökkenésének és a beruházási igény növekedésének implikációjaként a **reálkamatok várhatóan emelkedni fognak** az Egyesült Államokban és globálisan is. A nemzetgazdasági szinten fellépő beruházási igény növekedés és megtakarítás csökkenés ceteris paribus az USA külkereskedelmi mérlegének további romlását fogja előidézni.

igénye nő, míg a szabadkereskedelem visszaesésének veszteségeinek tekinthető szektorok beruházási igénye csökkenni fog a Barclays-tanulmány szerint. A fiskális

2.7.4. Államháztartás helyzetének várható alakulása

Az Egyesült Államok 100% körüli GDP arányos államadósság állománya az emelkedő kamatkörnyezetben várhatóan jelentős terhet ró az államháztartásra a **kamatterhek növekedésének** következtében. Az amerikai költségvetés helyzetének várható romlása miatt az amerikai államadósságot megtestesítő értékpapírok, az államkötvények hozamának növekvése prognosztizálható.

A 10 éves amerikai állampapír éves hozama az új elnök beiktatásának napján 2,495%-ra emelkedett az egy nappal korábbi 2,461%-os szintről.⁶⁶

3. KÜLPOLITIKA

3.1. Európai Unió

Trump üdvözölte a **brit népszavazás** eredményét, véleménye szerint a britek „visszaszerezték országukat”.⁶⁷ 2016 májusában Piers Morgan brit újságírónak adott interjúja során a kétoldalú megállapodásokkal kapcsolatban úgy fogalmazott, hogy elnökként igyekezne fair feltételeket biztosítani minden külkereskedelmi partnerország számára, az Egyesült Királyság azonban arra

66 <http://www.wsj.com/articles/stocks-slip-ahead-of-trump-inauguration-1484902660>

67 <http://www.nytimes.com/live/eu-referendum/trump-says-british-vote-is-a-great-thing/>

számíthat, hogy kilépés esetén sem „kerülnének a sor végére”.⁶⁸ A republikánus jelölt élesen kritizálja az Angela Merkel német kancellár által folytatott migrációs politikát, Németország politikai vezetése pedig többször aggodalmát fejezte ki a Trump által meghirdetett külpolitikai álláspont, különös tekintettel az USA NATO-szerepvállalásának csökkentésére tett ígérete kapcsán.⁶⁹

3.2. Észak-Korea

Az új elnök véleménye szerint az USA-nak nagyobb figyelmet kellene szentelnie az országnak és annak „mániákus” vezetőjének. 2016-ban kijelentette, hogy elnökként hajlandó lenne tárgyalni Kim Dzsongunnal. Trump szerint Kínának módjában állna teljes kontrollt gyakorolni Észak-Korea felett, és felszólította az országot az észak-koreai nukleáris fegyverkezés visszaszorítására. 2016 márciusában kijelentette, hogy támogatja Japán nukleáris felfegyverzésének gondolatát a növekvő észak-koreai fenyegetésre válaszul. Trump kilátásba helyezte a Dél-Koreában és Japánban állomásozó amerikai haderő kivonását a térségből abban az esetben, ha a két ország nem hajlandó növelni anyagi hozzájárulását az amerikai csapatok állomásoztatásáért cserébe.

3.3. Izrael

A republikánus elnök élesen bírálta az Obama-adminisztrációt Izraellel kapcsolatos bánásmódja miatt. Az izraeli-palesztin megegyezések során nem kíván állást foglalni annak érdekében, hogy független közvetítőként tudjon közreműködni a béketárgyalásokon, ennek ellenére kijelentette, hogy minden más kérdésben Izrael-párti.⁷⁰

3.4. Kína

Az USA és Kína egymáshoz való viszonya vitathatatlanul az egyik legfontosabb bilaterális kapcsolat a világon. A kölcsönös függés mindkét fél által többszörösen megerősítésre került számos kinyilatkoztatás formájában, az elmúlt időszakban az amerikai think tank-ek által készített publikációk mégis határozottabb kormányzati fellépést sürgetnek Kínával szemben. A Brookings Institute nevű washingtoni kutatóintézet Kína-szakértője, David Shambaugh véleménye szerint a két ország között növekedni fog a feszültség az elkövetkező időszakban, amelyhez jobb, ha hozzá szokik mindkét fél. Trump Kína-ellenes politikájának megvalósításához ideális táptalajként szolgál az amerikai társadalom körében megfigyelhető növekvő Kína-ellenesség. A Gallup nevű amerikai közvélemény-kutató felmérése szerint például **2008 óta az amerikai lakosság az Egyesült Államok három legnagyobb ellensége között tartja számon Kínát, Oroszországot és Irán mellett.** 2014-ben Kínát tartották a válaszadók az USA legnagyobb ellenségének, amivel az említett országokon kívül megelőzte Észak-Koreát is.⁷¹

A Fehér Ház szóvivője, Sean Spicer 2017. január 23-án jelezte, hogy az új adminisztráció komoly hangsúlyt fektet az olyan stratégiai fontosságú nemzetközi területek megvédésére, mint a **Dél-kínai tenger** térsége. Spicer szavaiból arra lehet következtetni, hogy éles váltás várható az USA óvatos Kína-politikájában. Kína másnap a Fehér Ház nyilatkozatára reagálva bejelentette, hogy megvédi a Dél-kínai tengeren lévő szigeteinek vitatott szuverenitását. Az amerikai külügyminiszter jelölt, Rex Tillerson január 11-én kijelentette, hogy nem lenne szabad a kínaiak számára hozzáférést

68 <http://www.reuters.com/article/us-britain-eu-trump-idUSKCN0Y60AY>

69 <http://www.reuters.com/article/us-usa-election-germany-trump-idUSKCN0ZZ2YY>

70 <http://www.politico.com/story/2016/02/republican-2016-debate-donald-trump-israel-219836>

71 <http://thediplomat.com/2015/08/us-public-opinion-on-china-a-new-low/>

biztosítani a Dél-kínai tengeri szigeteihez. Az amerikai fél álláspontjára reagálva Hua Chunying külügyminiszter úgy nyilatkozott, hogy az Egyesült Államok semmilyen joggal nem rendelkezik a térség területi vitáinak rendezésében. Kína területi igényei kiterjednek a teljes Dél-kínai tengerre, míg Tajvan, Malajzia, Vietnám, a Fülöp-szigetek és Brunei területi igényei kisebb, stratégiai fontosságú, energiahordozókban és halban gazdag tengeri útvonalakra vonatkoznak. Hua véleménye szerint a szóban forgó Spratly-szigetek szuverenitása vitán felül áll, azonban Kína mindig is elkötelezett volt a térség hajózási szabadságának megőrzése mellett. Hua felszólította az USA-t, hogy tartsa tiszteletben a tényeket és ne sértsék meg a térség békéjét. A kínai állami hírgyűjtemény beszámolója szerint az USA békés úton nem lesz képes korlátozni Kínát a szigetekhez való hozzáférésében. Tillerson szenátusi meghallgatásán kifejtette, hogy egyértelmű üzenetet kell küldeni Kína számára, amely megállítja a kínaiak szigetépítését és ellehetetleníti a meglévő szigetekhez való hozzáférést.⁷²

3.5. Kuba

Trump a Republikánus Párt álláspontjával szakítva támogatta Obama elnök Kubához való közeledését, azonban a párt jelöltjeként 2016-ban már úgy fogalmazott, hogy elnökként csak akkor folytatná az elődje által megkezdett munkát, ha a kubai kormány szélesebb körű vallási és politikai szabadságot biztosít a kubaiak számára. Fidel Castro halála után emlékeztette a kubai kormányt, hogy amennyiben nem történik előrelépés a politikai reformok terén, akkor az amerikai szigorító intézkedések visszaállításra kerülhetnek.⁷³

3.6. NATO

Trump NATO-val kapcsolatos álláspontja szerint elnökként **csökkentené a szövetségben betöltött amerikai szerepvállalást** annak magas költségei miatt. Az Anneberg Public Policy Center által alapított, factcheck.org nevű kezdeményezés kutatása arra a következtetésre jutott, hogy Trump hajlandó lenne kilépni a NATO-ból abban az esetben, ha a tagság feltételei nem változnak.⁷⁴

James Mattis védelmi miniszter beiktatásának első napján egyeztetett a NATO főtitkárral, Jens Stoltenberggel annak érdekében, hogy kifejezze a katonai szövetség iránti elköteleződését. Trump véleménye szerint is rendkívül lényeges a katonai szövetség fenntartása az Egyesült Államok és a szövetséges államok között, mindazonáltal úgy véli, hogy a szerződés elavult, amelyet a terrortámadások növekvő száma bizonyít.⁷⁵

3.7. Oroszország

Trump 2015-ben kifejtette, hogy véleménye szerint az ukrán válság azért alakulhatott ki, mert Vlagyimir Putyin orosz elnök nem tiszteli kellően Barack Obamát. Kritizálta Obamát amiért nem lépett fel kellően határozottan a konfliktus kialakulása során, emellett pedig az európai országok összefogását sürgette Kijev támogatása érdekében, részletekbe azonban nem bocsátkozott az amerikai szerepvállalással kapcsolatban. Trump többször is szembeállította Obama és Putyin vezetői képességeit, és rendszeresen az orosz elnök erényeit hangsúlyozta Obamáéval szemben. Üzleti kapcsolatai révén - saját szavaival élve - „remek kapcsolatot” sikerült kialakítania az orosz

72 <http://www.reuters.com/article/us-usa-china-southchinasea-idUSKBN1572M4>

73 <http://www.cfr.org/campaign2016/?cid=soc-facebook-in-t2017-011617>

74 <http://www.factcheck.org/2016/05/whats-trumps-position-on-nato/>

75 <http://www.reuters.com/article/us-usa-defense-nato-idUSKBN1572W9>

elnökkel. Obamával ellentétben Trump támogatja Oroszország Közel-Kelet politikáját az Iszlám Állam megsemmisítése érdekében. 2016 júliusában reményét fejezte ki egy amerikai-orosz közel-keleti katonai koalíció kialakítását illetően. 2016 decemberében nevelésnek minősítette a CIA titkosított jelentését, amely szerint valószínűsíthető, hogy orosz hackerek beavatkoztak az amerikai választások folyamatába. Trump úgy nyilatkozott, hogy az amerikai hírszerző ügynökségek politikai befolyás alatt állnak és nem megbízhatóak.⁷⁶

Trump 2016 júliusában kijelentette, hogy elnökként megfontolná a **Krím-félsziget** orosz területként történő elismerését és az országgal szemben kivetett gazdasági szankciók megszüntetését. Több sajtóorgánum is beszámolt korábban Putyin és Trump kölcsönös szimpátiájáról.⁷⁷

3.8. Szíria, ISIS

Trump támogatja **amerikai katonák bevetését** a szíriai konfliktus rendezése érdekében. A 2015-ös párizsi terrortámadásokra úgy reagált, hogy elnökként az ISIS terrorszervezet anyagi forrásait jelentő iraki olajmezőket, olajvezetékeket és olajfinomítókat venné célba a csoport felszámolása érdekében. Az iraki adminisztrációt korruptnak és megbízhatatlannak tartja. Putyinhoz hasonlóan azon az állásponton van, hogy a szír elnök, Bashar el-Aszad a legalkalmasabb vezető a szíriai béke megteremtésére és fenntartására.^{78;79}

Trump 2016 márciusában kifejtette elégedetlenségét Szaúd-Arábia térségbeli katonai helyállásának hiányával kapcsolatban és kilátásba helyezte, hogy elnöksége alatt csak abban az esetben vásárolna Amerika Szaúd-Arábiától olajat, ha az arab ország katonailag támogatná az Iszlám Állam elpusztítását.⁸⁰

Trump támogatja a menekülttáborok Szíriában történő felállítását, olyan formában, hogy a Perzsa-öböl államai és Németország finanszírozza azt, míg az Egyesült Államok gondoskodik a biztonsági zóna katonai védelméről.⁸¹

4. TRUMP 100 NAPOS AKCIÓTERVE⁸²

Donald Trump november 21-én felvázolta 2017. január 20-án kezdődő elnöki ciklusának prioritásait, amelyeknek megvalósításához már januárban hozzálátott a kabinet a 100 napos akcióterv keretein belül. A nyilatkozat sorai közül elmaradtak olyan előzetesen várt üzenetek, amelyek meghatározónak bizonyultak a republikánus elnök kampánya során. Ezek közé tartozik például a mexikói határra tervezett fal megépítése vagy az Obamacare egészségügyi program megszüntetése. Az első 100 nap során tervezett lépések olyan intézkedéseket takarnak, amelyek végrehajtásához nem szükséges az amerikai Kongresszus jóváhagyása.

76 <http://www.cfr.org/campaign2016/?cid=soc-facebook-in-t2017-011617>

77 <http://www.politico.com/story/2016/07/trump-crimea-sanctions-russia-226292>

78 <http://edition.cnn.com/2015/07/10/politics/donald-trump-fact-check-bomb-oil-fields-iraq/>

79 <http://www.foxnews.com/transcript/2015/06/17/donald-trump-running-for-president/>

80 https://www.nytimes.com/2016/03/27/us/politics/donald-trump-transcript.html?_r=0

81 <http://blogs.cfr.org/zenko/2016/02/05/why-a-syria-safe-zone-still-wont-work-or-protect-civilians/>

82 <http://edition.cnn.com/2016/11/22/politics/trump-first-100-days-plan/>

- A Csendes-óceáni Partnerség (TPP) visszavonása: *Trump hivatalba lépésének első napján ígéretéhez híven kilépett* az Egyesült Államokat a Csendes-óceáni térségben elhelyezkedő 11 (pl. Japán, Szingapúr, Vietnám) országgal összekötő szabadkereskedelmi egyezményből, a TPP-ből.⁸³ Az egyezményt aláíró országok aggregált bruttó hazai terméke 2015-ben meghaladta a 27,4 ezer milliárd dollárt. Japán miniszterelnöke, Abe Sinzó véleménye szerint az egyezmény értelmét veszti az Egyesült Államok részvétele nélkül.
- Környezetvédelmi szigorítások feloldása: Videó üzenetében bejelentette, hogy továbbra is prioritásként tekint a környezetvédelmi előírások csökkentésére. A 100 napos cselekvési terv egyik pilléréként el kívánja törölni a palaolaj kitermelést és a tiszta szénbányászatot érintő környezetvédelmi szigorításokat annak érdekében, hogy új munkahelyek „millióit” legyen képes létrehozni az energiaiparban. Az intézkedés kimondatlanul is Obama Clean Power Plan⁸⁴ nevű, káros anyag kibocsájtást csökkenteni szándékozó tervét törli el. Várhatóan 2017 elején a Legfelsőbb Bíróság elé kerül az ügy.
- Deregularizáció: November 21-i üzenetében Trump úgy fogalmazott, hogy minden új szabályozás bevezetésével egyidejűleg két régit fog megszüntetni. A visszavonandó szabályok között szerepel nagy valószínűséggel a Dodd-Frank Act, amely az amerikai pénzüzetek számára magasabb tőkekövetelményekre vonatkozó előírásokat határozott meg, ami jelentősen csökkentette a bankrendszer jövedelmezőségét.
- Hackertámadások elleni védelem erősítése: Trump ígéretet tett egy, a kiberbiztonságért felelős felügyeleti szerv létrehozására, amelynek tagjai a katonaságból, a bűnüldöző szervek köreiből és a privát szektorból kerülnének ki. Az amerikai kormányzat rendelkezik az információs hadviselés leghatékonyabb és legveszélyesebb eszközeivel, ennek ellenére mégsem tudták megakadályozni az elmúlt évek során az oroszok által szervezett hackertámadást a Demokratikus Nemzeti Konvenció ellen, az amerikai vállalatok Kína által történő meghackelését vagy Irán amerikai kaszinók elleni hackertámadását.
- Munkaügyi vízumok felülvizsgálata: Trump ígérete szerint a 100 napos program során kiemelt figyelmet fog szentelni az olyan „vízummal való visszaélések felszámolásának, amelyek aláássák az amerikai munkások érdekeit.” A bevándorlással kapcsolatban nem tért ki a mexikói határon építendő falra. Októberben kijelentette, hogy kétéves börtönbüntetéssel sújtaná mindazokat, akik illegálisan lépnek be az országba.
- Lobbi tevékenység korlátozása: Trump korlátozni kívánja azon lobbisták tevékenységét, akik korábban az adminisztrációban dolgoztak. A republikánus elnök törvényben rögzítené, hogy a kormányzati tisztviselők mandátumuk lejártá után öt évig ne végezhesenek érdekérvényesítő tevékenységet egyik vállalat részére sem.

5. TRUMP BEIKTATÁSI BESZÉDE

Donald Trump 2017. január 20-án tartotta meg beiktatási beszédét, amely történészek és szövegírók egybehangzó véleménye szerint mindenidők legpesszimistább amerikai elnöki beiktatási beszéde volt. Trump az „elfelejtett férfiak és nők” országaként utalt az Egyesült Államokra, amiből arra lehet következtetni, hogy a republikánus elnök kampánya során folytatott retorikája a

83 <http://edition.cnn.com/2017/01/23/politics/trans-pacific-partnership-trade-deal-withdrawal-trumps-first-executive-action-monday-sources-say/>

84 A Clean Power Plan keretein belül az Egyesült Államokban 32%-kal csökkent volna az üvegház hatású gázok kibocsájtásának mértéke 2030-ig.

beiktatása után sem fog jelentősen megváltozni. Trump elődei híresen motiváló, optimista beszédek tartottak beiktatásuk alkalmával, az új elnök azonban a „rozsdás” amerikai gyárakat temetőhöz, a belvárosokat pedig bűnözéssel és drogokkal fertőzött területekhez hasonlította. Trump úgy fogalmazott, hogy „itt és most” véget vet az amerikaiak lemészárlásának, utalva az elharapózó mértékű bűnözésre. A „carnage” szó, melynek jelentése vérontás/mészárlás, korábban sosem szerepelt beiktatási beszédekben. A beszéd tartalmának 58%-a nacionalista hangvételű üzenetnek minősíthető, amely Ronald Reagan 1981-es beszéde óta a legmagasabb arány. A *nekünk, minket, bennünket* szavak használatán keresztül Trump beszédének 10%-ában az amerikai nemzet egységének jelentőségét fejezte ki, amely szintén magasabb rátának számít a Trumpot megelőző három elnök beiktatási beszédeihez képest. Elődjeivel ellentétben Trump beszédében a nemzeti egységet nem egy magasztos cél megvalósítása által kívánja elérni, hanem elkeserítő képet festve az ország helyzetéről a problémák közös megoldását sürgeti. Robert Dalleck amerikai elnökökkel foglalkozó történész véleménye szerint a beszéd hallgatása közben az embernek olyan benyomása támadt, mintha az ország egy válság kellős közepén állna, és több oldalról ostromolnák külső erők. A beszéd Andrew Jackson beiktatását idézi, aki 1829-ben hasonló populista mozgalom felemelkedésének hatására kerekedett felül az „establishment” jelölteken. Trump beszédét az elnök két tanácsadója, Steve Bannon és Stephen Miller írta.⁸⁵

A Wall Street Journal által készített elemzés az 1789 és 2017 között elhangzott beiktatási beszédek vizsgálatával foglalkozik. Trump említette beszédében legtöbbször az *Amerika/amerikai* szavakat az általuk vizsgált időszakon belül, míg az elnöki beszédekben gyakran előforduló *béke* szó egyáltalán nem hangzott el a republikánus elnök szájából.⁸⁶

85 <http://www.wsj.com/graphics/how-donald-trumps-inauguration-speech-compares-with-other-presidents/>

86 <http://www.wsj.com/graphics/how-donald-trumps-inauguration-speech-compares-with-other-presidents/>